

Додаток
до листа НЦ «МАНУ»
від 15.12.2023 № 1.1/4.1-469

**Методичні рекомендації
щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії
у 2025/2026 навчальному році**

Загальні питання

II етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії в 2025/2026 навчальному році (далі – Олімпіада або інтелектуальне змагання) проходить відповідно до Положення про учнівський олімпіадний та турнірний рух, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) від 30 грудня 2024 року № 1820 «Про затвердження Положення про учнівський олімпіадний та турнірний рух», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 06 лютого 2025 року за № 187/43593, наказу Міністерства освіти і науки України від 20 серпня 2025 року № 1165 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2025/2026 навчальному році», ураховуючи Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затверджений Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ.

Метою проведення Олімпіади є:

виявлення й підтримка обдарованої учнівської молоді, реалізація її здібностей, формування в неї навичок вирішення складних завдань, критичного мислення;

підвищення інтересу до поглибленого вивчення географії та фахової підготовки учнів, уміння переконливо доводити свою думку;

удосконалення рівня знань учнів і формування в них умінь розв'язувати складні завдання;

створення спільноти однодумців і налагодження партнерських зв'язків освіти, науки та бізнесу;

відбір учасників-учнів і формування команд для участі в інтелектуальних змаганнях міжнародного значення, зокрема в міжнародних олімпіадах, турнірах тощо.

Інтелектуальне змагання проводять на засадах добровільності, відкритості, прозорості та академічної доброчесності.

Місце проведення, установи відповідальні за проведення та співорганізаторів Олімпіади, а також склад організаційних комітетів, журі,

експертів-консультантів визначають / затверджують структурні підрозділи у сфері освіти обласних, Київської міської державних (військових) адміністрацій.

Персональний склад предметно-методичної комісії для складання завдань формує і затверджує Національний центр «Мала академія наук України» (далі – НЦ «МАНУ»).

З метою координації організації проведення Олімпіади структурні підрозділи у сфері освіти обласних, Київської міської державних (військових) адміністрацій призначають регіональних координаторів до повноважень яких належить забезпечення комунікації між установами, що залучені до організації та проведення Олімпіади, тренувальних зборів та контроль за дотриманням учасниками олімпіадного руху Положення про учнівський олімпіадний та турнірний рух.

Форму проведення Олімпіади (очну, дистанційну, змішану) в регіоні України, м. Києві визначають з врахуванням місцевих можливостей.

Умови проведення Олімпіади затверджують структурні підрозділи у сфері освіти обласних, Київської міської державних (військових) адміністрацій.

До участі в Олімпіаді допускають лише учасників-учнів, які стали переможцями I етапу Олімпіади.

Результати проведення Олімпіади затверджують відповідним наказом органу управління у сфері освіти обласних, Київської міської державних адміністрацій.

З метою відбору до участі у III етапі Олімпіади обласні органи управління у сфері освіти можуть проводити відбіркові збори серед переможців II етапу Олімпіади.

Мінімальний кількісний склад команди для участі в III етапі Олімпіади формують відповідно до Індивідуального регіонального рейтингу команд, затвердженого наказом НЦ «МАНУ» від 02 вересня 2025 року № 461 «Про затвердження регіонального складу команд учасників-учнів, відповідно до Індивідуального регіонального рейтингу команд, що братимуть участь у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2025/2026 навчальному році».

У разі вибору дистанційної форми для забезпечення рівних умов рекомендовано організувати відеофіксацію й відеоспостереження.

Учасники-учні інтелектуальних змагань отримують завдання та дають на них відповідь державною мовою. У разі, якщо учасник-учень Олімпіади надав відповідь на завдання не державною мовою, роботу такого учасника-учня не перевіряють і знімають з розгляду з певного туру інтелектуального змагання.

Особливості проведення II етапу Олімпіади

Відповідно до графіка, затвердженого наказом НЦ «МАНУ» від 27 жовтня 2025 року № 603 «Про затвердження графіка проведення II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2025/2026 навчальному році» Олімпіада в усіх регіонах і м. Києві проходить 20 грудня 2025 року за єдиними завданнями.

Програма Олімпіади складається з одного туру, що включає виконання тестових, творчих та практичних завдань.

Рекомендуємо для виконання завдань підготувати для кожного учасника-учня по 1 зошиту в клітинку

Під час інтелектуального змагання дозволяється користуватись лінійкою, транспортиром та калькулятором. Заборонено використання мобільних телефонів та інших гаджетів, які можуть бути використані, як джерело інформації, підручників та навчальних посібників, атласів та карт.

Запланований початок олімпіади орієнтовно о 10.00.

Тривалість теоретичного туру становить 3 астрономічні години..

Завдання регіональним координаторам будуть надіслані на їх електронні пошти до 19.12.2025.

Розв'язки до завдань буде надіслано в день проведення Олімпіади 20.12.2025 з 12.00 до 14.00.

У випадку, якщо Олімпіаду неможливо буде провести відповідно до графіка, визначеного НЦ «МАНУ», через існуючу загрозу життю і здоров'ю учасників змагання, як виняток за погодженням з НЦ «МАНУ» її організаційний комітет має прийняти рішення про перенесення Олімпіади на інший день. У цьому разі для проведення Олімпіади розроблено додатковий комплект завдань.

Зміст, обсяг та рівень складності завдань

Завдання Олімпіади складено з урахуванням змісту чинних навчальних програм з географії.

Учасника-учням буде запропоновано до виконання 20 тестових завдань з одиничним вибором, 2 творчих завдань з розгорнутою відповіддю та 3 практичні завдань аналітико-розрахункового характеру.

Для кожної з паралелей класів використовують різні комплекти завдань.

Учасники Олімпіади повинні вміти виконувати завдання, що спираються на сформовані предметні компетентності, володіння глибокими знаннями з географії, аналітичне та критичне мислення, уміння розв'язувати нестандартні завдання підвищеної складності.

Рекомендації щодо оцінювання робіт учасників-учнів

Для оцінювання **тестових завдань** з одиничним вибором використовується шкала 1 чи 0 відповідно за вірну чи не вірну відповідь. Максимум учасник олімпіади може отримати до 40 балів.

За виконання творчого завдання з розгорнутою відповіддю учасник може отримати до 15 балів за кожне завдання.

Творчі завдання оцінюються, виходячи з такого:

12-15 балів. Виставляється у разі повного та науково коректного розкриття питання, демонстрації розуміння просторових закономірностей, географічних процесів та їх взаємозв'язків (природних, соціально-економічних, екологічних). Відповідь містить логічний аналіз, аргументовані висновки, коректне використання географічних понять, термінів, даних, картографічних уявлень і прикладів. Учасник проявляє вміння інтегрувати знання з різних підрозділів географії.

9-11 балів. Виставляється за переважно правильне, але неповне розкриття питання: окремі важливі географічні зв'язки або процеси описані поверхнево чи частково. Можливі незначні неточності або пропуски, що не спотворюють загальної логіки відповіді. Використання географічних понять правильне, але не завжди системне. Здатність до аналізу проявляється, але не у повному обсязі.

6-8 балів. Виставляється за відповідь, що містить фрагментарні географічні відомості без повного розуміння просторових і причинно-наслідкових зв'язків. Окремі твердження можуть бути правильними, але слабо пов'язані між собою. Наявні несуттєві помилки, нечіткість термінології, відсутність логічної структури аналізу або обґрунтованих висновків. Географічні процеси й закономірності описані поверхнево.

2-5 балів. Виставляється, якщо учасник не демонструє розуміння суті географічного питання, не встановлює взаємозв'язків між явищами та процесами, плутає базові поняття. У відповіді наявні суттєві фактичні, логічні або картографічні помилки. Матеріал подано хаотично або непослідовно, без просторової прив'язки та географічного аналізу.

0-1 бал. Виставляється, якщо учасник-учень не надав взагалі відповіді, відповідь містить випадкові фрази або є повністю неправильна та не має географічного змісту.

За виконання трьох **практичних завдань** учасник може отримати до 30 балів.

Критерії оцінювання практичних завдань розробляються для кожного класу та завдання окремо виходячи зі специфіки та складності кожного окремого завдання.

Під час оцінювання враховується коректність використання картографічних матеріалів, уміння працювати з масштабом, легендою, геопросторовими даними. Важливою складовою є точність географічних вимірювань, виконання розрахунків (довжин, площ, висот, координат, відстаней, кутів) та обґрунтованість отриманих результатів. Оцінюється також здатність учасника застосовувати методи географічного аналізу, зокрема виявляти закономірності, просторові відмінності, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки природних і соціально-економічних процесів. Значення має уміння інтерпретувати інформацію з карт, профілів рельєфу, діаграм, статистичних таблиць та інших географічних джерел. Додатково враховується логічність, структурованість та наукова коректність викладення, а також дотримання принципів географічної термінології та картографічної грамотності. Максимальний бал отримує учасник, який продемонстрував комплексність, точність і просторове мислення, необхідні для розв'язання практичних географічних завдань.

Журі перевіряє тільки завдання, що записані у чистовик учасника-учня. Чернетка членами журі не розглядається. Якщо члени журі не можуть розібрати почерк учасника (слова написані абсолютно нерозбірливо або можуть бути прочитаними декількома способами тощо), то журі має оцінювати в цьому завданні лише ту частину розв'язання, яке змогли розібрати. При цьому на апеляції учень не має право вимагати «перекласти» для журі зміст написаного.

Для здійснення якісної неупередженої перевірки завдань журі Олімпіади оцінює роботи за єдиними критеріями оцінювання до кожного завдання, складеними з урахуванням різних способів виконання учасниками-учнями Олімпіади.

Перелік обов'язкової документації на III етап Олімпіад

Для участі в III етапі Олімпіади організатори II етапу до 03 січня 2025 року подають до НЦ «МАНУ» в електронній формі такі документи:

підсумкові протоколи II етапу, затверджені (підписані) головами журі та оргкомітету, секретарем (додаток 1 до Положення) у форматі .pdf та .excel;

сканкопію підсумкового наказу органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим у сфері освіти, місцевого органу управління у сфері освіти в області, містах Києві та Севастополі про результати проведення II етапу Олімпіади;

звіти про проведення I–II етапу Олімпіади (додаток 2 до Положення) у форматі .pdf та .excel;

заявку на участь у III етапі Олімпіади (додаток 3 до Положення) у форматі .pdf та .excel;

анкети переможців II етапу Олімпіади (додаток 4) у форматі word;
згоду батьків (інших законних представників) на збір, обробку
персональних даних їхньої неповнолітньої дитини у форматі .pdf;

згоду на фото- і відеозйомку та використання зображення неповнолітньої
дитини у форматі .pdf.

Інформацію щодо способу надання зазначених документів буде
повідомлено додатково.
